

שכן פודין בו הקדשות ומעשר –

For indeed we can redeem with it מעשר and הקדש

OVERVIEW

The גמרא attempted to derive קנין שטר from a מכסף ק"ו, and then refuted the ק"ו that כסף has a חומרא over שטר that פודין בו הקדש ומע"ש. Our תוספות first attempts to disregard this חומרא and then offers an alternate ק"ו.

תוספות asks:

ואם תאמר כל זה אשים בקל וחומר¹ –

And if you will say; I will place all these concepts into the ק"ו and say -

ומה כסף שאף על פי שפודין בו הקדש ומעשר ואינו² מוציא ואפילו הכי מכניס –

And what if by כסף, which even though it has the advantage that we can redeem with it ומעשר הקדש but yet it cannot be מוציא, indicating that the גיטין וקידושין of פודין בו הקדש is irrelevant concerning matters of גיטין וקידושין, and nevertheless (even if it cannot be מוציא) it is מכניס, so it follows that a -

שטר שאף על פי שאין פודין בו הקדש מוציא אינו דין שיכניס –

שטר, which even though one cannot be **פודה הקדש** with a שטר and nevertheless **it is מוציא**, indicating that lacking the advantage of **בו הקדש** did not diminish its capacity to be a קנין by (וקידושין) **is it not compelling that שטר should be מכניס!**

תוספות answers:

יש לומר דחומרא הכתובה בפסוק³ אין להכניס בקל וחומר –

One can say that an advantage which is written in the פסוק (such as פודין (הקדש בכסף), cannot be entered into the ק"ו and be neutralized, for even though -

דודאי חומרא של סברא⁴ ניתנה לה שים בקל וחומר –

That a חומרה based on logic may certainly be placed into the ק"ו and be neutralized -

אבל הכתובה יש לנו לומר שהיא הגורמת מעלה⁵ –

¹ See תוספות ד.ב.ד"ה מה ליבמה.

² Others amend this to read אֵינוּ.

³ The תורה writes (in the פרשה of [ויקרא (בחקותי, כז, יט]) that ויסף חמשיית כסף ערכך עליו וקם לו, indicating that ונתת בכסף (דברים [ראה] יד. כה) the תורה writes מע"ש נפדה בכסף. Concerning

⁴ The חומרא של סברא (תוספות ד,ב ד"ה מה ליבמה (which was mentioned in חומרא of מצוי היזקן (which was mentioned in חומרא of מצוי היזקן) is an example of a חומרא של סברא and indeed it is נכנס בק"ו and disregarded.

⁵ The idea of כ"ו אשים בק"ו is to disregard the חומרא there is by the מלמד (in this case כסף) by arguing that we see the חומרא had no effect on the קולא of the מלמד (it is not מוציא), therefore it has no effect on (and is not the cause of) the דין of the מלמד (that it is מכניס) and we can derive that שטר is also מכניס even though it does

However a חומרא that is written in the תורה we are to assume that this חומרא causes the advantage which we wish to derive and limits this מעלה to the place where there is the חומרא הכתובה בתורה.

asks: תוספות

ואם תאמר ונימא קל וחומר מקרקעות שאינן מוציאות אפילו הכי מכניסות –

And if you will say; and let us make a ק"ו from 'land' which cannot be מוציא a woman from her husband, nevertheless it is מכניס a woman to her husband –

פירוש⁶ דאדם יכול לקדש אשה בקרקע⁷ ואינה מתגרשת⁸ בקרקע⁹ –

The explanation of this statement that קרקע is מכניס and not מוציא, is that a man can be מקדש a woman with קרקע, but she cannot be divorced with קרקע. It follows that שטר which has a חומרא over קרקע since it can be used for גירושין, it should surely be valid for קידושין.

והתם ליכא למיפרך שכן פודין בו הקדש –

And by קרקע we cannot refute the ק"ו by saying that קרקע has a חומרא over שטר for it can be used to be הקדש, פודה הקדש, because הקדש cannot be נפדה with קרקע,¹⁰ only with מטלטלין. This would seem to be an irrefutable ק"ו.

answers: תוספות

ויש לומר דאיכא למיפרך מה לקרקע שכן קונין מטלטלין אגב¹¹ תאמר בשטר –

And one can say; that we can refute the ק"ו. For קרקע can be used to acquire מטלטלין through it; can you say that concerning שטר. One cannot be קנין אגב of חומרא, since it has the חומרא of אגב hence it

not have this חומרא. However תוספות maintains it is not so concerning the חומרא of ש"ש הקדשות ומע"ש; for since this חומרא is כתובה בתורה this proves that it is a significant חומרא and any דין which we find by the חומרא may be attributed to this חומרא, and whoever does not possess this חומרא (in this case שטר) cannot have this דין of מכניס. The fact that it has no effect on the קולא of the מלמד does not detract that it is a חומרא. [It is merely that the תורה decided that in spite of this חומרא it can still have a קולא.] However by a חומרא מסברא (such as הזיקן מצוי), we can argue that since we see that it had no effect on the קולא, perhaps it is not considered a חומרא at all in the eyes of the תורה.

⁶ Perhaps the word פירוש comes to reject the opinion of others that a woman is not בקרקע נקנה.

⁷ A woman can be מקודשת with קרקע for it is included in כסף שוה.

⁸ Others amend this to read ואינו מגרש.

⁹ A woman can be divorced only through a גט written on a movable object.

¹⁰ See [וינתן] [ויספך] of פסוק from the previously mentioned כולל ופרט וכלל that there is a חומרא תוספות ב,א ד"ה בפרושה (קרקע) (excluding דבר המטלטל) דבר המטלטל which teaches us that הקדש can be redeemed only with a כסף וגו' וקם לו (שטר) as the פט' of כסף indicates.

¹¹ When there is a transfer of קרקע (whether a מתנה or מכר) the original owner of the קרקע can also transfer to the recipient at that point in time (by 'way' of the קנין קרקע) any amount of מטלטלין he so chooses wherever they are. See later כז,א.

¹² שטר are acquired either through (הגבהה) חליפין or משיכה (אגב) but not through שטר.

can be מכנים however שטר which is lacking this חומרא cannot be מכנים.

פירכא anticipates a refutation of this תוספות:

ואם תאמר מטלטלין יוכיחו –

And if you will say that מטלטלין will prove that the פירכא of אגבן is irrelevant, meaning that in truth even something which is not אגבן can still be קונה by an אשה –

שאין קונין אגבן ואינן מוציאות ומכניסות אף אני אביא שטר –

For מטלטלין cannot be קונה other with אגב (as קרקע can) **and yet** even though **they are not מוציא and are מכנים, I should therefore** certainly **include שטר** which even though it has no אגב and yet it is מוציא, so it surely should be מכנים –

יוכיח this תוספות refutes:

ויש לומר מה למטלטלין שכן פודין בו¹³ הקדש¹⁴:

So we will say מטלטלין are מכנים because פודין בו הקדש, but שטר which cannot be אשה by קונה [and cannot be מטלטלין], therefore it cannot be קונה by an אשה.

SUMMARY

A חומרא which is written in the תורה cannot be disregarded even if it is possible to say כ"ז אשים בק"ו. We cannot derive שטר קידושי קרקע from קידושי אגבן, because שכן קונין מטלטלין אגבה of חומרא has קרקע.

THINKING IT OVER

1. Is there a קנין קרקע which is called אשה by קנין?¹⁵

2. Is קנין דאורייתא a קנין אגב?¹⁶

¹³ The logic of the refutation of this יוכיח is that indeed the reason קרקע is מכנים is as originally stated because it is קונין אגבן and שטר cannot. The reason מטלטלין is מכנים (even though it is not אגבן) is because it too has a חומרא of פודין בו הקדש; however שטר which has neither חומרא cannot be derived from this בק"ו.

¹⁴ At this point, we would usually say קרקע תוכיח that it is not פודה הקדש and still מכנים, to which we would respond קונה מטלטלין אגבן, and then follow with יוכיחו and have the inevitable צד השוה of קרקע and מטלטלין that they are קונה בעלמא and קונה here by אשה, so too שטר which is קונה בעלמא should also be קונה here. The reason we do not make this צד השוה is because we can refute a צד השוה with a פירכא (a minor פירכא) and argue that the צד השוה (of קרקע ומטלטלין) is מרובה הנאתן (she receives something of value) therefore it is קונה by אשה, however by שטר there is no הנאה therefore it is not קונה באשה.

¹⁵ See footnote # 74. אמ"ה

¹⁶ See גליון הש"ס.